

RDEČI PRAPOR

Glasiilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10-40 K, za pol leta 5-20 K, za četrt leta 2-60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Insetati. Enostopna petič-vrstica, (širina 72 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Prvi majnik.

V pondeljek praznuje zavedno delavstvo svoj praznik. Vse kar je socializem zbudil v nižavah, vstaja ta dan, da pokaže vpricho vsega sveta svoje razredno zavest in svoj ponos. Če ne bi imelo praznovanje prvga majnika drugega pomena, kakor da se delavstvo otrese hlapčevske ponižnosti, v katero ga je pahnil kapitalizem in da občuti svoje človeško dostojanstvo, bi bil praznik velik in vreden, da ga obhaja vse, kar dela za tuj dobiček in za svojo muko. To je sploh doslej največja zasluga socialne demokracije, da je delavstvu pokazala njegovo vrednost in ga dvignila iz one tope, brezmočne pohlevnosti, ki sramoti sužnja kakor njegovega gospodarja in človeško pleme sploh.

Zagovorniki družabnega reda, v katerem živimo dandanes, ga slave, češ da je njemu zahvaliti vso kulturo, ki jo uživa sedanji svet. Toda kako majhna se nam prikaže vsa opevana kultura, če se ozremo na drugo stran, kjer se razširja v nedogled zevajoča nekultura, ki je neizogibna tam, kjer zatira človek človeka! Svetovno bogastvo se je pač tako pomnožilo, da tisti, ki so si ga prilastili, lahko uživajo skoraj vse, kar more le izmisliti človeški razum. Toda vse to bogastvo se ustvarja v sužnosti, ustvarjajo ga milijoni, ki po zakonih kapitalističnega sveta ne smejo imeti lastne volje, ki ne smejo biti enaki njim, ki ne smejo sami uživati, kar so sami ustvarili. Tuje pleme, le napol človeško pleme je hotel kapitalizem napraviti iz množic; z razumom obdarjeno, ali vsake volje oropano, samo za garanje živečo tovorno živino je hotel vzgojiti zlati mamen. Kapitalistično bogastvo se množi, bogatinsko življenje se lepša, telesnih in duševnih užitkov je dan na dan več in kapitalistični svet se ponaša s svojo visoko kulturo.

Ali vsa ta kultura je zlagana. Človeštvo komaj kaj ve o njej. Mimo nje hodi, skozi njo hodi, uživati je ne more, komaj da opazi kdaj žarek njenega sijaja. Zakaj človeštvo mora delati, delati, delati. Svoje oči mora upirati v stroje, v jame, v knjige; komaj da še vidi, kdaj je zemlja zelena, kdaj bela.

In tako je vseh gospodarjem tega sveta.

Socializem pa je tudi naučil mučenike dela, da se njih trpljenje ne odpravi z nobeno milostjo in da je vsaka pravica le toliko vredna, kolikor je velika tista moč, ki jo je pridobila in ki jo varuje. Gmotna in kulturna beda delavnega ljudstva je posledica njegove brezpravnosti, brezpravne so množice, ker nimajo moči, moči nimajo, ker si je niso ustvarile.

In ko so delavci to spoznali, so se morali vprašati, če si sploh morejo pridobiti toliko moči, da bi premagali krivico in trinoštvo. Majhno je bilo upanje na prvi pogled. Zakaj vsa vidna moč je v oblasti onih, ki gospodujejo. Vse bogastvo tega sveta in vse sile, ki ga čuvajo, države, orožje, cerkev in od gospodujočih ustanovljena pravica s svojimi pomočniki v uniformah in talarjih, s svojimi ječami in vislicami — vse je na strani gospodujočih. Delavstvo pa nima ničesar razven svojih rok.

Ali te roke so prave stvarnice vsega, kar ima kapitalistični svet in vsega, kar mu služi za zatiranje onih, ki ga s svojim delom reže. V teh rokah tiči več resnične moči kakor v blagajnah vsega sveta. Zakaj od teh rok je odvisno, če se gibljejo, če ustvarjajo, če dajejo svojim gospodarjem kruha in potic.

Usodno nasprotje na tem svetu je nasprotje med bogastvom in revščino. Dokler velja to nasprotje, ne bore biti sreče, ne more biti blagostanja, ne more biti kulture za človeštvo. Dokler je človeštvo razdeljeno v gospodujoče in zasužnjene razrede, ni človeštva. Mali manjšini je svet paradiz, ogromni večini, nepreglednim množicam je goreči pekel.

Pekel pa je pod paradizem in plast, ki ju loči, je tenka. Na to so pozabili tisti, ki plešejo in rajajo na vrhu v lahkomišelnih objestih, misleči, da mora biti njih razuzdana radost večna kakor sužnjska pohlevnost zakletih. Zaman je vsako svarilo, zaman vsak klic trpinov. Pod njihovimi nogami je pekel, a ker ne vidijo ognja, ne verujejo vanj. A če se vendar pokaže več znamenj nevarnosti, ki se zbira v globočinah, se tolažijo, da je še daleč do tistega časa, ko zažari nebo od požara. Kar se morda zgodi tedaj, ko jih več ne bo, jih ne skrbi. Pa vriskajo še glasneje in skačejo še bolj razuzdano.

Le včasih se zazdi temu ali onemu, da je med sužnji že preveč upornega duha, preveč človeške zavesti, da se je v nižavah zbralo že preveč volje in moči. Tedaj se ne zgane vest, ali zgane se strah. In svet gospodujočih se zamisli, kako bi ugonobil nevarnost ter pahnil upornike nazaj v brezdnost.

Delavstvo je prebilo prvo dobo svojega boja za rešitev. Ko je suženj prvič vzdignil pesti, da so zarožljale verige kakor usodno žuganje, je planilo gospodstvo pokonci in njegova prva misel je bila zatreti vsak pojav nezadovoljnosti, da mine ubogi pari za vse čase pogum in bojevitost. Začela se je perioda progono. Po vseh državah je bil socializmu napovedan boj in sama misel socializma je bila prepovedana in prokleta. Trumoma so preganjali socialiste iz mest, podili so jih iz dežele, polnili so z njimi zapore in ječe. Države so nastopile kot organizacije kapitalizma; nasprotnik gospodarskega izkoriščanja je veljal za sovražnika domovine.

Sveta vojska je divljala in besnela. Socialist je bil prost — kakor gozdna žival; noben zakon ga ni varoval in nobena šega. Ali vsa razburjena vojna je bila zaman. Čim strastneje so preganjali socialno demokracijo, tem mogočnejše se je razvijala in naenkrat so spoznali, da je javno zatiranje in trpinčenje bolj koristno zatiranim kakor zatiralcem. Doba protisocialističnih zakonov in procesov je ostala neplodna za gospodujoče; najlepše plodove je rodila preganjanim in zatiranim. V tisti dobi najhujšega mučeništva se je socialna demokracija razširila skoraj po vsej Evropi in začela se je širiti po Ameriki in Avstraliji, med Japonci in Kitajci, na jugu Afrike in med zamorci. Kjerkoli se je pojavila, so jo najprej sprejeli po vzoru kulturne Evrope, z ječo in z vislicami. A povsod je mučeniška kri napravila zemljo rodovitno.

Zagovorniki krvavega reda niso izginili s sveta. Še se zgodi, da začno pokati puške, da se napolnijo ječe in da rabelj ne zmore vsega dela, ki mu ga nalagajo. Še pošilja beli car na tisoče svojih podložnikov v Sibirijo in jih meče v svoje ječe, da zmanjkuje prostora. Republičanska Francija mobilizira cele polke proti stavkujočim železničarjem in japonski mikado daje od 7. zjutraj do 3. popoldne obešati zarotnike. Ali malokdo pričakuje še pomoči od take sile. V nemogoče čudeže tudi kapitalizem neveruje več.

Izmislil si je nove metode. Nekdanji sovražniki so postali »najboljši prijatelji delavstva«. Nihče se ni zmenil za garajoče proletarce, dokler niso sami mislili na svojo moč in veljavo. Ali ko so se začeli združevati v socialni demokraciji, ko so organizirali svoje prve bataljone in z lastno močjo pridobili zdaj tu zdaj tam ped zemlje in nekoliko zraka za dihanje, ko so si v delavniški priporili nekoliko besede in v državi nekoliko pravice, ravno toliko, da se imajo s čem dalje bojevati, je gospodstvo izpremenilo svoj nekdanji načrt, pa se je jelo proletariatu približevati s prijaznim obrazom in s sladkim jezikom. Tisti, ki so včasih vsako združevanje delavstva razglašali za greh in zločin pa ga kaznovali z največjimi kaznimi, mu sedaj sami ponujajo organizacije, ga vabijo vanje ter mu v njih obljubujejo hribe in doline.

Prišli smo v novo dobo socialnega boja: V dobo zaslepljevanja in zagluševanja, varanja in sleparstva. Dva sta glavna nasprotnika v človeški družbi: Kapitalizem na eni strani, na drugi delavski proletarijat. To mora biti jasno; sicer je vsak boj za osvoboditev nemogoč. Poznati je treba nasprotnika, tako da se armada ne zmoti, če naleti o polnoči nanj. Med obema vojskama mora biti razločna črta. In vsak vojščak mora pripadati svoji vojski, le svoji.

Jasno ločitev hoče zamazati, izbrisati sovražnik, Odtlačiti hoče armado trpinov od prave poti in z meglo zastreti pravo nalogo.

Po vsem svetu je zatiranje enako. Razloge ima enake in enake namene. Po vsem svetu je delavec suženj kapitalizma. Za delavstvo vseh narodov in vseh dežel je rešitev mogoča le ledaj, če se zruši vlada kapitalizma. Enak in enoten mora biti boj proletarcev brez razlike narodnosti in vere. Proti združenim zatiralcem obvelja in zmaga delavno ljudstvo le tedaj, če je edino.

Zato je vsa taktika nasprotnikov namenjena enemu glavnemu cilju: Uničiti edinstvo delavstva, tako razkosati njegovo moč in kos za kosom, ko bo osamljen in brez moči, pahnuti v staro sužnost in se nazadnje rogati Simsonu, ki si je dal od Delile odrezati lase.

Tudi ta načrt združenih izkoriščevalcev mora ostati brezuspešen, če si delavstvo ohrani zdrav razum in pojača svojo mednarodno in medversko solidarnost. Brezpogojna vzajemnost vsega delavstva je edino jamstvo njegovega uspeha. Nezdroljiva vzajemnost mu daje moč, katere ne more premagati nobena sila sveta.

Prvi majnik pa je praznik delavske vzajemnosti, praznik delavske volje in delavske moči. Prvi majnik je praznik zavesti in spoznanja. Zlasti pa je prvi majnik praznik boja. Z združenimi močmi mora delavstvo voditi skupen boj in tako si priboriti tudi skupno zmago, ki pomeni osvoboditev vsega človeškega rodu.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

STOPNICE, BALKONI, OGRAJE, STAVBENI OKRASKI, KORITA, BETONSKI VOTLI ZIDAKI, POKRIVALNE PLOŠČE, KANALIZACIJE I. T. D.

KRANJSKA BETONSKA TVORNICA TRIBUČ & KOMP. LJUBLJANA. PISARNA, DELAVNICE IN SKLADIŠČE NA TRŽAŠKI CESTI. - TELEFON 296.

CEMENTNE CEVI NA STROJ ALI NA ROKO IZDELANE V VSEH MERAH, BARVASTE MOZAIK-PLOŠČE ZA TLAK, CEMENTNA OPEKA ZA DIMNIKE I. T. D.

Igralne komade

za citre zastonj tistemu, ki mi pošlje naslove igralcev na citre. Zaloga muzikalij.

Görkau, Češko.

Arena

„Narodnega Doma“ je od nedelje naprej 2. pr. m. na razpolago za shode, sestanke, gledališke predstave, veselice i. t. d. i. t. d. —

Z odličnim spoštovanjem
Emil Keržišnik, restavrater.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivnega dobrega, pu-ljnega 8 K; boljšega 2.40 K; prima polbelega 2.80 K; belega 4 K; belega puhastega 5.40 K; velfinega snežnobelega, pu-ljnega 6.40 K, 8 K; puha sivnega 6-7 K, belega, finega 10 K; naj-finejši prani puh 12 K. Naročila od 5 kg na-prej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rde-čega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaslim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglav-nice 3, 3.50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14.70, 17.80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12.80 in 14.80 K, Razpošilja se po povzetju, od 12K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt
Pisalni stroji „Adler“
Vozna kolesa.
Geniki zastonj in franko.

Lekarna pri „zlatem orlu“ v Ljubljani, Jurčičev trg št. 2,

priporoča sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih je izvrstno krepično sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni osla-belosti. Cena kart. K 1.20.

Dunajske kapljice zoper krč utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vin. 6 steklenic K 1.—

Za gospe i. gospodične ima v zalogi čaj, ki je pre-izkušeno sredstvo pri vsako-vrstnih bolih in nepravil-nostih pri prihodu zaostalega mesečnega pranja, ki ob-enem pospešuje pranje (men-struacijo). Cena kart. K 1.50.

V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobacne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

Nihče več ne godrnja
Čez slabosti in težave
Ako

spozná,
ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetska kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Julius Meinl

Uvoz kave Veležgalnica kave

ANTON ZUPANČIČ, KNJIGOVEZ, LJUBLJANA SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 31.

priporoča se za prijazna naročila na vsakovrstna in knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

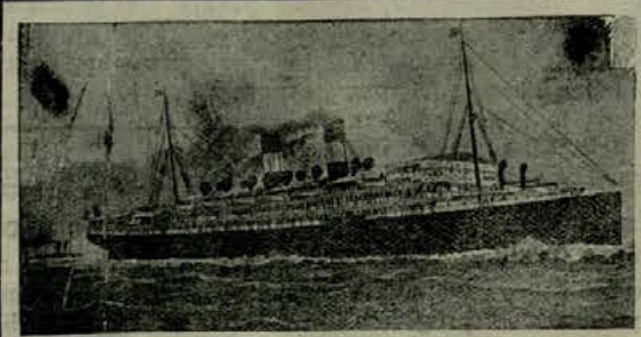
Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljavo, brezničnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruhi, posteljo, kopej itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojavnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.